

Poština
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravnštvo
Ista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 31.

V Ljubljani, 5. avgusta 1922.

Leto

AVTONOMIST

Ce.oletna na-
ročnina 37 50 D
mesečna 3 50 „
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 75 p.
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglaših
beseda 25 p.

Izhaja vsako soboto

Nova „Obznana“.

Mi smo doživeli pod »pod svo-
bodnim solncem« že dve »obznani«.
Obe sta bili naperjeni proti komuniz-
m in izdani v svrhu obdržanja sta-
rega družabnega reda. Tako se je
vsaj uradno zatrjevalo, dočim je ve-
delo vsako dete, da ne gre našim
oblastnikom le za stari in sedanji
družabni red, ampak še mnogo bolj
za vzdržanje sedanjega režima, t. j.
sedanjega načina vladanja.

Izključno temu »plemenitemu«
namenu namreč služi tudi tretja, naj-
novejša »obznana«.

Tretja »obznana« jemlje na piko
zborovalno svobodo. Glede »svobode«
zborovanja določa namreč predloženi
zakonski načrt, ki obsega v 4 po-
glavjih 50 paragrafov, v paragrafu
5. sledeče:

»Prepovedani so shodi v svrhu
manifestacij proti ustavnim oblastim
v državi, ali pa da bi se izvršil pritisk
na kralja, na vlado, na parlament ali
pa na druge ustanove in organe državne
oblasti, da bi se ti odrekli kakega
svojega ustavnega ali zakonitega
prava, ali pa da bi se rešilo kakšno
vprašanje, o katerem odloča pristojna
oblast, po želji manifestantov. Ravno
tako so prepovedane manifestacije za
ideale in oblike vladavine (n. pr. za
republiko, op. ur.), ki nasprotujejo
sedanji obliki vladavine. Udeležba pri
manifestacijah, ki so v smislu ravnokar
omenjenih stavkov prepovedane, se
smatra kot prestopki proti javnemu
redu in udeležence bo že zaradi udeležbe
same po sebi kaznovan z zaporom do 1
leta. Sklicatelji prepovedane manifestacije
se kaznujejo z zaporom 1 leta«.

Zakonski načrt vsebuje še nekaj
paragrafov, ki se tičejo nošenja orožja
na javnih shodih i. t. d., toda ti pa-
ragrafi so v kulturnih deželah sami
po sebi umljivi. Zato nam bodi do-
voljeno, da se omejimo le na ravnokar
omenjeni paragraf 5.

Mi, ki smo živeli pred prevratom
v Avstriji, smo bili precej vajeni
raznih policijskih sitosti in sekatur.
Imeli pa smo zato zbere in shode
po paragrafu 2 zborovalnega zakona,
kjer se je dala povedati marsikatera
bridka resnica. Dalje v Avstriji ni
bilo prepovedano »manifestirati« za
rešitev kakšnega političnega vprašanja
v smislu želja manifestantov. Kdor je
živel v času borbe za splošno volilno
pravičo na Dunaju, se gotovo še
spominja velikanške manifestacije za
splošno volilno

pravičo, ki jo je bilo priredilo soci-
alistično delavstvo in katere se je
udeležilo nad 250 tisoč ljudi! Vsi se
tudi živo spominjamo manifestacij za
Jugoslavijo v »prevratni« dobi. Vse
to bi bilo po sedanjem nameravanem
zakonu prepovedano! Tako se počasi
pretvarjamo iz svobodnih, modernih
državljanov v staroveške »podanike«,
in država naj ne bo izraz moderne
socialne strukture človeške družbe,
ampak naj postane zopet nekaka
rodovina, v kateri izvršuje vladar
»očetovsko oblast; pravzaprav še ne
toliko vladar, ampak vlada. Tako se
bližamo zopet tistim lepim časom,
ko so n. pr. šolski ravnatelji s svetim
strahom vzklikali: »Jessa, was wird
denn der hohe Landeschulrat sagen! —
Joj, joj, kaj pa bo rekel visoki
deželni šolski svet!« (Zlobneži trde,
da še danes ni nič boljše). In ko bomo
postali iz državljanov zopet podaniki,
bomo sveto prisegli na znano nemško
geslo izza svetovne vojne: Aushalten,
durchhalten und Maul halten! —
Vzdržati, vztrajati in jezik za zobe!
Srečna »svobodna« Jugoslavija!

Zelo zanimiv je stavek, kjer se
prepoveduje manifestacije za eno ali
drugo obliko vladavine. Ta prepoved
je očitno naperjena v Srbijo proti
republikancem, na Hrvaškem proti
Radiču in v Sloveniji proti vsem
strankam in skupinam, ki so za
avtonomijo. Pod »obliko vladavine«
je treba seveda razumeti v prvi
vrsti one oblike, ki se tičejo državne-
ga načelstva (monarhija ali republi-
ka); ni pa dvojna, da bodo znali
spretni »policijski« pod »obliko vladavine«
podtakniti tudi obliko državne-
nega ustroja sploh (centralizem, fe-
deralizem i. t. d.). Zato je čisto goto-
vo, da bodo preganjali na Hrvaškem
Radičevce, in zelo verjetno je, da bo-
do tudi v Sloveniji poskušali nasto-
pati vneti in goreči zagovorniki cen-
tralizma proti avtonomistom.

Naša, t. j. sreča Slovencev je, da
znajo pri nas vsi ljudje brati in pi-
sati in da jim zato ni treba ravno na
shodih pripovedovati, kakšne politi-
čne zahteve naj stavijo. Gibanja za
avtonomijo Slovenije tak zakonski
načrt ne bo ustavil — kvečjemu se
bodo ljudje smejali. Zelo značilno pa
je, da čutijo vladodržci v sebi potre-
bo, da monarhično obliko vladavine
in centralistično ureditev države po-
stavljajo še pod varstvo posebnega
zakona. Če je monarhična misel tako
globoko zasidrana v sreih državlja-

nov (bodočih »podanikov«) in če je
centralizem res tako blagodejen in
plodonosen, čemu potem še poseben
zakon za zaščito teh dveh ustanov?!

Poglejmo sedaj še, kaj pravi vi-
dovdanska ustava o zborovalni svo-
bodi. V paragrafu 14. ustave beremo:
»Državljeni imajo pravico a) zdru-
ževanja, b) zborovanja in c) dogo-
varjanja.«

Tako se glasi prvi stavek tega
paragrafa. Jako lepo, kaj ne? Človek
bi mislil, da je pri nas tako, kakor je
na Angleškem ali pa v Ameriki, kjer
vsak človek lahko začne javno govo-
riti, kjer in koder hoče in kar hoče.
Če se komu zljubi ga poslušati, je
prav; če pa ne, je pa tudi prav. Tako
izgleda prava svoboda zborovanja.

V paragrafu 14. vidovdanske
ustave pa beremo dalje: »Natančnej-
ša določila o tem predpiše (poseben)
zakon.«

V tej določbi tiči konjsko kopito,
naperjeno proti zborovalni svobodi.
Vlada namreč lahko izdela zakon, ki
ureja samo kake formalnosti zboro-
vanja (n. pr. čas), lahko pa izdela in
izda tudi zakon, ki se tiče vsebine
zborovanj in shodov.

Naša vlada je krenila na drugo
pot, za 500 let nazaj. Z novim zako-
nom nas bo postavila vse pod politi-
čno kuratelo. V našo deželo pa se
vračajo lepi Metternichovi časi, ko
se je smel človek brigati le za lepe
punčke, za dobro vince in za vse osla-
rije, samo Bog ne daj besede o politi-

ki in o kritiki državnih mogotcev, ki
smo jih postavili mi, ki jih plačuje-
mo mi, sedaj pa hočejo zrasti čez gla-
vo nam, ki jih vzdržujemo in plaču-
jemo!

Kaj pa je cilj in namen tega za-
kona? S pomočjo tega zakona — in
verjetno je, da bo nekaj podobnih še
prišlo — hočejo priboriti sedanji
vladodržci sebi prihodnjih volitvah
večino! V tem tiči jedro vsega vpra-
šanja in te naravnost gorostasne za-
konodaje!

Oni torej ne računajo več z zau-
panjem ljudstva, ampak se dobro za-
vedajo, da jih more rešiti le še suro-
va sila in nasilje.

To pa je za nas ravno tolažilno;
bodrilo spoznanje, ki nas navdaja z
zaupanjem, kakor navdaja naše na-
sprotnike spoznavanje sedanjega po-
ložaja z velikanskim strahom!

Volilec! Časi volitev se bližajo!
Imeli bomo kmalu volitve v »oblast-
ne skupščine« in v doglednem času
tudi državnozbornske volitve.

Volilec! Takrat pokažite, da ste
možje, ki hočejo ostati svobodni dr-
žavljeni in nikaki »podaniki«! Gla-
sujte takrat kot en mož za stranke
ali za zvezo strank, ki ima na svojem
praporju zapisane besede »Avtono-
mija Slovenije« in ne dajte niti ene-
ga glasu onim predpotopnim nazad-
njakom, katerih državni ideal je po-
licaj in politična kuratela. Kar sedi
danes v vladi, naj se ne vrne nikdar
več! Izvzet naj bo kvečjemu g. mini-
ster Pucelj!

POLITIČNI PREGLED.

A. Domača politika.

V parlamentu so zadnji teden
rešili državni proračun za leto 1922-
1923. Razprava je tekla tako naglo,
da so v eni sami seji »rešili« prora-
čune kar treh ali štirih ministrstev.
Zato je razumljivo, da te številke ne
bodo držale. Za časa vojske je bilo
podobno: Kadar je bilo treba javiti
višjim poveljstvom, koliko moštva
ima stotinja i. t. d., je računski pod-
častnik pisal »hišne številke.« Samo
da se je na videz ujemale, pa je bilo
vse dobro. Iz takih »haus-numar« ob-
stoja tudi sedanji državni proračun.
Tako delo je resnega ljudskega za-
stopa (parlamenta) nedostojno in ne-
vredno.

Uradniška pragmatika. Po prvotnem
načrtu bi bil imel priti na vrsto še
pred parlamentarnimi po-
čitnicami tudi zakon o ureditvi služ-
benih razmer državnega uradništva.

Sedaj pa trdijo, da je ta za lačno in
že napol neoblečeno uradništvo vele-
važna zadeva zopet odložena do jese-
ni. Vsled novega zavlačevanja name-
ravajo uradniška društva 8. avgusta
sklicati v Belgradu velik sestanek,
kjer bodo svoje zahteve ponovili. V
slučaju, da vlada ne bi pravočasno
ugodila popolnoma opravičenim za-
htevam državnih uradnikov zlasti
glede ureditve plač, groze uradniki s
štrajkom in s skupnim izstopom iz
državnih službe. Tak obupen korak
državnih nameščencev bo ugled naše
državne uprave pred svetom silno
povečal! Sicer pa: kaj bi bilo, če dr-
žava uradnikom zviša plače? Isto,
kar doživljamo, dan za dnem v Av-
striji! Povišanje plač bi moralo biti
združeno s primernim povišanjem
davkov, t. j. za nove stroške bi bilo
treba najti tudi primerno pokritje.
O tem pa pri našem »redu« v finan-

LISTEK.

Povest o medalji in umorih

Tisti čas so se začela pojavljati
čudna znamenja: ceste so škropili po
Ljubljani dvakrat na dan, godbe so igra-
le za vsakim oglom, »Jutro« je nehalo
dopovedovati, da je najbolj informiran
list v Jugoslaviji, tekmovališča so se
izpraznila in luha je sijala dolgo v noč.

Vsi so vedeli, da mora nekaj priti,
a nihče ni vedel, kaj, zato so se širile
najbolj nasprotne vesti: eni so pravili,
da bo konec sveta, drugi, da bodo v
kratkem volitve in da bo dobila JDS
vse glasove do zadnjega, tretji so na
tiho šušljali, da bodo nekoga linčali, ker
se je izkazalo, da ni korupten, kakor je
lažljivo trdil, drugi zopet so pravili, da
izbruhne vsak čas vojska, kuga, lakota
in potres, nekdo je celo javno razgla-
šal, da je naredil dr. Ilešič jugoslovan-
sko maturo.

Ljudje so po noči čuli, po dnevi po-
stopali in se trgali za liste, ki so izha-
jali po enkrat na dan, proti večeru pa
so se zbirali na širnem zaplankanem
Lattermanovim drevoredom, kjer jim je
predaval dvorni svetnik Engelbert
Gangl o »vzgojni ideji sokolstva z ozi-
rom na konec sveta.«

In potem se je zgodilo nekega jutra.
Janez Nesrečen, po poklicu uradnik in
po prepričanju vnet Jugosloven, neko-
liko že od prevrata zlasti pa izza Kar-
love smrti, je priletel z ostalo gručo
pred pošto in se vrgel na »Jutro«. Na-
enkrat je obledel, se stresel in zatužil
nečloveško. Ljudje so se zgrnili okrog
njega in ga spraševali, kaj je, kaj je. Ja-
nez pa ni mogel dati od sebe besede,
samo kazal je krčevito s prstom na
uvodni članek »Jutra«, kjer je stalo za-
pisano, da so prodali avtonomisti Jugo-
slavijo Nemčiji. Sedaj je bilo takoj vsen:
vse jasno: Janez pa se je v svoji grozi
še spomnil, da nalašč ni hotel izmoliti

ob Karlovi smrti očenaša za blagor nje-
gove duše, zatutil je še enkrat, še ne-
koliko bolj glasno kot prvič, se prebil
skozi strmečo množico in vihral dalje
po cesti, dokler se ni srečno zaletel pod
tramvaj, ki je naredil za večno konec
njegovim telesnim in duševnim mukam.

Brez povelja in brez besede so ro-
male nepregledne množice popoldne na
zletni prostor jugoslovenskega sokola.
Nihče ni vedel, kaj bo, vsak pa je ve-
del, da gre za biti ali ne biti. Nekateri
so po tiho deklamirali: »Sastala se če-
tiri tabora«, drugi zopet: »Seid mir ge-
grüsst, befreundte Scharen.« Ta razlika
v deklamiranju ni obetala nič dobrega
in je postala vzrok vsega zlega in hu-
dega.

Na tribune so stopali različni govo-
rniki najrazličnejšimi nasveti. Eden je
govoril, da je edini spas v jugosloven-
stvu in naj bi vsi sledili njegovemu
vzgledu in šli v redakcijo »Jutra«, če
ne za drugo, vsaj za podlistek, drugi je

videl edino rešitev v tem, da vsi prist-
pijo k »Orjuni« in zaplakatirajo vso
Ljubljano s plakati »Živela Orjuna«,
tretji je predlagal, da naj bi se prevedel
»Martin Krpan« v jugoslovensčino, če-
nikli z najrazličnejšimi nasveti. Eden je
nekdo je celo priporočal skupno roma-
nje vsega naroda v Zaječar. Ali ploska-
nje je pokazalo, da je ob koncu vseh
govorov ostalo mnogo rok pri miru. In
to je obetalo zlo.

Ko so se razšli po svojih bivališčih
in skrivališčih, so začeli Jugosloveni
zbirati orožje, »Orjunci« zabijati okna,
drugi pa mučno stikati po starih unifor-
mah. In zvečer so šle narodne straže
skrivaj na Rožnik, in ko so videle, da se
še ni bati ničesar hudega, so se zma-
govito vračale v mesto, hodile po uli-
cah in prepevale: »Kaj nam pa morejo.«

A nenadoma je bilo konec lepe pes-
mi. Z Rožnika se je izdal v dalji nekak
žar, ki je lahko vse pomenil. In povrh
je prisopihal še nekdo in bolj zaječal!

cah ni niti govora, ampak država bi morala izdati zopet nove množine papirja v svet. Nov papirnat denar pa ima za neizogibno posledico nov padec denarne vrednosti, ali, kar je isto, novo naraščanje blagovnih cen in novo draginjo. In to bomo tudi doživeli, in sicer prav kmalu. Edini mož, ki bi utegnil to nesrečo preprečiti, bi bil g. minister Pucelj...

Razkola med vladnimi strankami, t. j. med demokrati in radikali, čisto gotovo ni. Tudi med centralističnimi demokrati ga ni. Tako vsaj zatrjuje glasilo slovenskih centralistov »Jutro«. V tem oziru ima »Jutro« prav. Zakaj bi se pa prepirali gospodje med seboj, ko se vendar obema strankama na vladi silno dobro godi?

B. Vnanja politika.

Sporazum z Italijo je gotov. Tako so poročali pretekli teden z uradne strani. Trajen sporazum pa to ni. Zaradi Reke bo prišlo kmalu do novih spopadov, ker reško vprašanje še ni rešeno.

V Nemčiji se je spor med Bavari in Prusi nekoliko polegel. Ni še končan, vendar pa izgleda, da bo skupna nevarnost, ki preti Nemcem vsled vnanjega pritiska, obe stranki kmalu zopet združila.

V Avstriji stokajo dalje zaradi neprestanega padea vrednosti avstrijske krone. Ta padeč je umetno

narejen. Če bi Avstriji hoteli, bi imeli že zdavnaj red v svojem državnem gospodarstvu. Nered vzdržujejo umetno vsled tega, da bi se izognili plačevanju vojne odškodnine. Pretekli teden je veljala ena češka krona nad 1000 nemških. To se pravi: Tisoč nemških kron je vrednih star groš.

Italija je dobila zopet novo vlado, seveda vlado le za silo. Reda v Italiji še dolgo ne bo. Fašisti in socialisti se koljejo dalje. Neprestani štrajki pa siromaštvo in nezadovoljnost med ljudstvom le še povečujejo. Z ozirom na notranje zmešnjave v Italiji delajo razne bahaške izjave laških ministrov naravnost smešen vtis.

Boj za Carigrad. Grki se hočejo polastiti Carigrada in zbirajo v ta namen svojo armado v Trakiji. Grški nameri pa se upirajo zapadnoevropske velesile z ene, Kemal-paša pa z druge strani. Zaradi grške pustolovščine je nastal hud spor med Francozi in Angleži.

Velike manifestacije proti vojski so se vršile ob obletnici začetka svetovne vojske na Angleškem in v Ameriki. Take izjave za ohranitev miru pozna zgodovina še po vsaki krvavi vojni dobi, kar pa nobene države ni oviralo, da ne bi pri prvi priložnosti zopet zagrabil za puško. Tudi danes take mirovne izjave ne bodo preprečile nadaljevanja svetovne vojne.

Slovinci v Ameriki.

Za Slovence je bila Amerika pred vojno „objubljena“ dežela. Kogar njegova zemlja ni mogla več prerediti, ta je šel poskušat svojo srečo preko morja in marsikatera pridna slovenska roka si je v Ameriki položila temelj za svoje sedanje premoženje.

Naše izseljeniško vprašanje javnih oblasti dolgo ni zanimalo. Za izseljence so se začele n. pr. bivše avstrijske oblasti brigati šele takrat, ko so se začele parobrodne družbe trgati za njihov prevoz. Ta skrb je bila torej bolj skrb za dobičke kakor za izseljence. Dalje so se začele oblasti brigati za izseljence tudi vsled njihovih denarnih pošiljatev v domovino, kajti izseljenci so že pred vojno pošiljali v svojo staro domovino milijone. Največjo skrb pa so začele oblasti posvečati izseljeniški vprašanji: tik pred vojsko, ko so izračunali, da odide vsako leto v Ameriko okroglo za 2 armadna zbora mladih ljudi...

Glavna skrb vsake države bi pač morala biti, da uredi državo tako, da imajo vsi njeni državljani dovolj kruha doma. Če pa to že ni mogoče, ne sme nobena država svojih državljanov brez vsakega najmanjšega varstva in zaslombe pustiti v tujini. Na žalost moramo priznati, da naši slovenski izseljenci takega varstva niso bili v posebni meri deležni niti od strani Avstrije, niti od strani Jugoslavije.

Za nas Slovence pa je stvar važna še v nekem drugem oizru.

Uradna statistika ameriških Zedinjenih držav, kjer je naseljenih razmeroma največ naših ljudi, izkazuje:

Slovencev (rojnih deloma že v Ameriki)	208.552
Hrvatov	140.559
Srbov	52.208

kot zavpil: „Bratje, izdani smo! Naši rasprotniki so poiskali vse stare medalje, jih očistili in jih imajo že pripravljene. Poleg tega imajo skrivno delavnico, kjer dela osem ljudi noč in dan medalje, zlasti „Truppenkreuz“.

Spogledali so se in kolena so se jim šibila. Najstarejši med njimi pa je spregovoril: „Bratje! Če že moramo umreti, umrimo kot junaki na polju slave. Seveda, bratje, mi nismo sami, mi imamo družine. In za te moramo poskrbeti. Vsak naj naredi po svoji uvidevnosti. Zdravo!“ In razšli so se v mesto.

Drugi dan je bilo zaposlenih v delavnici za medalje trideset ljudi, ki so izdelovali „vitezki“ križec Marije Terezije. Ko je čez dva dni zopet še bolj zažarelo nebo, se je začel pomikati od nunske cerkve sprevod in na prsih vsa kega je blestel „Truppenpreuz“. Pred pošto je trčil ob drug sprevod, ki je prihajal po Prešernovi ulici in mu ni bilo videti začetka; bila je ena sama bleste-

Poljakov	2.436.985
Rusov	731.949

Kaj povedo te številke? Te številke nam povedo, da živi ena petina vseh Slovencev v Ameriki! Ta številka je za naš narodič naravnost grozna! Dvajset odstotkov našega naroda nima kruha doma, ampak si ga mora iskati na tujem in to niso nikaki izvržki, ampak to so naše najboljši delovne moči!

Take razmere niso zdrave in ne morejo biti zdrave! Te številke so pobenem najhujša obsodba našega vladnega „delovanja“.

Če bi naša vlada vodila razumno gospodarsko politiko, bi našlo mnogo tisoč naših izseljencev svoj kruh doma. Znano je, da se naši ljudje navadno ne selijo v Ameriko z namenom, da bi večno tam ostali, ampak vsi si želijo tam le toliko zaslužiti, da bi mogli s pomočjo svojih prihrankov ustanoviti si doma skromen dom. Resničnost te trditve najbolj dokazuje okolnost, da se je takoj po vojni, ko je bil prevoz še silno drag, veliko število naših izseljencev vrnilo domov, a mnogo jih je čez nekaj tednov že zopet — odpotovalo nazaj! Zakaj? Rajši ne vprašujemo, vsaj vsi vemo, zakaj!

Mi se za svoje izseljence doslej nismo brigali navadno preveč. In vendar imajo slovenski delavci in „farmerji“ (kmetje) v Ameriki krasne gospodarske organizacije, zelo razvito časopisje in mnogo kulturnih ustanov, ki nas morajo prisiliti, da posvetimo svojim rojakom v Ameriki največjo pazljivost. Stiki med staro domovino in Ameriko pa morajo biti uravnani tako, da bodo naši rojaki na tujem lahko prepričani, da velja naša ljubezen njim samim in ne — dolarju!

ča vrsta „vitezkih križev Marije Terezije“, ki so jih nosili udeleženci na načim županske veržice.

In začeli so sekati glasovi iz obeh sprevodov: „Izdajalci, hinavci“ itd. Naenkrat je zavpil nekdo „Jerusalem ist nicht weit von Bethlehem“, ko sta se zaletela sprevoda drug v drugega in je nastal tak pretep in poboj, da svet še ne pomni takega. Po zraku so leteli prsti, ušesa, nosovi, lasje, čevlji, škornji, na dalje in drugo ter so se razlegali po mestu taki glasovi, da je ves preplašen priletek na kraj morije ravnatelj zverinjaka iz Tivolija. In pretep je bil vedno bolj divji, zlasti ko so okrog ponoči posegle vmes po nasvetu „kolesa se stara“ tudi ženske.

Ko je posijalo drugi dan solnce na krvavo ulico, so se zbrali živi prebivalci Ljubljane na kraju nesreče in eden je deklamiral: „Pokopana pod zidovjem“, drugi pa je bral uvodni članek „Jutra“, da je državni proračun sprejet.

Železnice v Sloveniji in Samostojna kmečka stranka.

Ta članek je izšel v kočevskem „Radikalu“, št. 15. Da ne bo zopet kakih sitnosti in tožb zaradi ponatisa tega članka v našem listu, izjavlja odgovorni urednik že vnaprej, da ga ni bral.

„Koncem junija ali začetkom julija smo dobili iz Beograda v Slovenijo pretresljivo vest, da je gospod minister Pucelj imenom kluba SKS stavil belgajski vladi ultimatum: ali železnice Ljutomer-Prekmurje, Rogatec-Krapina, Sevnica-Št. Janž, Črnomelj-Verbovsko in v zadnji vrsti Kočevje-Severin iz stotilijonskega posojila ali pa grede iz vlade in Beograda domov, enako Radičevcem. To da je minimalna zahteva samostojnih kmetov, od katere da ne odnehajo pod nobenim pogojem. Ali — ali! Čela Slovenija se je pod vtisom teh vesti vznemirila in videč že celo vrsto samih železniških prog, kako jih stresa SKS iz rokava, ki jih v resnici rabimo, lahko rečemo, prijetno vznemirila in zatonojoča zvezda Samostojnih se je še enkrat milo zalesketala na nebu, češ, mi smo edini, ki smo se tako energično zavzeli za življenske gospodarske interese Slovenije, ne strahše se pri tem žrtvovati za njen blagor tudi — svojih mandatov. In bilo nas je mnogo, ki smo resno verjeli tej energični potezi Samostojnih in še energičnejšim besedam, in časopisje ki je Samostojne doslej vedno primerno ocenjevalo, je našlo za nje naenkrat simpatije, skoro občudovanje in v javnem nepoučenem mnenju Slovenije je jel pihlati za Samostojne nenavadno ugoden vetrič, ki ga je smotreno razpihoval belgajski ministru Pucelju blizu stoječi dopisnik nekega uglednega ljubljanskega dnevnika. To je dobro vero dobrih Slovencev seveda utrdilo; v Beograd so se jeli vsipati telegrami in deputacije gospodarskega in lokalnega značaja — vse je hotelo postati deležno zlatega dolarškega blagoslova, za katerega je zastavila SKS svojo politično avtoriteto, besedo in eksistenco.

Došedši v Beograd, pa so doživele deputacije prvi tuš, videč, da „Samostojneži“ za vse gorenje prog zahtevajo celih — pet milijonov dolarjev. Torej mesto pozitivnih konkretnih prog le še — številke, in sicer v primeri s programi najmanj za 50% prenizke šte-

vilke. Nato so zvedele, da je prekmurska prog zajamčena že po demokratih in da se računijo njeni stroški na okroglo dva milijona dolarjev. Koliko bi stale zahteve Samostojnih ni vedel nihče povedati, ker — ni nihče izračunal! Niti približno. Še dolgost od Samostojnih zahtevanih prog ni bilo mogoče s sigurnostjo ugotoviti! In na tako „podprte“ zahteve so stavili ultimatum! Med tem je došla v Beograd deputacija Slovencev in Hrvatov iz obeh strani Kulpe. Ta je povedala prizadetim, da pot iz Kočevja na Severin-Vinico in Vrbovsko ne pelje iz Slovenije k morju, ampak na Karlovac in Ogulin! Med tem se je zvedelo, da bi se Samostojni zadovoljili ev. tudi s tremi milijoni dolarjev — predstoječi fiasko Samostojnih je bil viden in deputacije so ogorčeno zapuščale Beograd da Slovenci s tako taktiko v Beogradu ne bomo pridobili niti na ugledu niti na železniških progah, je bilo jasno.

Klub Samostojnih je kmalu nato kapituliral ter ostal še nadalje v vladi. Na zunanji si je kril vsaj za silo pri nepoučenih svoj popul umik s tem, da je od vseh zahtev, ki jih je stavil ultimativno na vlado, prišlo v teskt zakona, da se progji Kočevje-Vrbovsko in Št. Janž-Sevnica zgradi — ob prihodnjem investicijskem posojilu, Rogatec-Krapino pusti vlada lahko trasirati ako hoče, Črnomelj-Vrbovsko se pa niti omenja ne, pač pa se da za že davno predvideno prekmursko prog kot zahtevo slovenskih demokratov (Dr. Kukovec!) dva milijona dolarjev. „Samostojneži“ niso torej dosegli drugega kot uspeh na papirju za obliž in — lažjo kapitulacijo.

Ta epizoda Samostojnih kaže, da ti ljudje nimajo nikakega gospodarskega programa za Slovenijo, ker se love na slučajih, pa tudi z vlado, v katero so vstopili, nobenega pozitivnega pakta glede Slovenije, ampak, da sede v vladi pač le za to, da so — notri. Love torej slučajne muhe in drobtine in kot smo videli, tudi teh ne dovolj pripravljani. Odtod blamaže. Žalibog so to blamaže Slovencev. Pri tem iz obzirnosti puščamo vprašanje odprto, če je bilo faktično in lojalno pravilno, pasti svojim tovarišem na vladi na tak način v hrbet.“

„Potrošačke“ zadruga.

„O potrošačkih“ zadrugah smo prejeli iz uradniških krogov: Neki vladar je rekel nekoč: Ovce se striže, ne pa iz kože devlje. To pa, kar namerava vlada zopet z uradništvom, se pravi devlati ljudi iz kože. Ni še dolgo tega, kar smo morali uradniki plačati za „Samopomoč“ 200 K poleg mesečnih odtegljajev, a že zopet nam preti vlada z novim odinjem. Uradništvo, koliko časa se boš dalo še skubiti? Vsak uradnik ve, kaj se pravi vzdrževati danes pri neprestano rastoči draginji samo ženo in enega otroka. In zdaj ti pride vlada in z brezprimerno brezobzirnostjo hoče nasilno, proti volji uradništva odtegniti od draginjske doklade mesečno 10 odstotkov, češ, da tako olajša breme dr-

žavi v prihodnosti, ker se bo z denarjem ustanovila neka „nabavljačka“ zadruga. To je že več kot čifutsko odirañje. Še danes ne vemo, kaj je z našim denarjem, ki nam je bil siloma vzet pod firmo „Samopomoči“. Namero vlade ne moremo označiti drugače kot nemoralno! Mi nismo ne otroci in ne norci, da bi morali biti pod kuratelo in kdor ga nam po sili, proti naši volji krati, zanj ima kazenski zakonik posebno označbo. Vlada naj uredi „nabavljačko“ zadrugo na svoje stroške in na svoj riziko! Če bo blago dobro in poceni, ga bomo kupovali, če ne, pa ne! Za naše bore par se pa ne bodo mastili beogradski čifuti! Uradništvo, na noge, ne da je dalje skubiti! — Eden za mnoge.

Dnevne vesti.

P. t. gospode dopisnike prosimo potrpljenja. Gradiva je mnogo.

Dobri makaroni. V neki večji garniziji so imeli še lepo zalogo makaronov, ki jih je pustilo v Srbiji še avstrijsko vojaštvo l. 1918. Dolgo se ni nihče brigal za to blago. Ko pa se je začelo kvariti in smrdeti, so začeli deliti makarone vojakom. Gnusne jedi seveda nihče ni jedel, ampak vojaki so metali makarone na dvorišče, na veliko veselje poveljnikovega prešiča. Toda tudi tega je doletela ista usoda kakor vojake, ki so jedli makarone — zbolel je pujs, težko zbolel. Pokličijo zdravnika, ki je takoj ugotovil pravi vzrok in glej čuda! naslednjega dne je bilo nadaljnje izdajanje makaronov na moštvo prepovedano! Tako je poveljnikov pujs rešil zdravje okoli 2000 vojakom. (Po belgajski »Politiki«).

Dober ukaz. Finančni minister je takoj po sprejetju državnega prora-

čuna za l. 1922. ukazal vsem državnim oblastim, naj začno takoj pripravljati gradivo za sestavo proračuna za l. 1923. Ta ukaz je jako umesten, že zaradi tega, da bo državno gospodarstvo vendar enkrat že prišlo v red. Na neko silno važno okolnost je pa gospod finančni minister pozabil. On namreč ni povedal v svojem ukazu, kakšno vrednost krone naj podrejeni državni uradi vzamejo za podlago svojih računov! To je pa zelo važna stvar. Mi smo n. pr. ravno ob priliki razmotrivanja razmer glede bolnišnic v Sloveniji doživeli slučaj, da je primanjkljaj nastal zaradi tega, ker so vzeli za proračunsko podlago za l. 1922. vrednost krone iz l. 1919! Leta 1919. je bila krona še trikrat toliko vredna kakor l. 1922. in zato se je dobilo tudi za 1 krono l. 1919. skoro toliko blaga kakor l. 1922. Danes velja 100 naših kron v Švici okoli 1 frank in 60 centimov — koliko bo veljalo

100 naših kron čez 1 leto? To bi bil moral g. finančni minister svojim uradom povedati, če ne, bo zopet cel državni proračun ena sama velika prazna — številka! Mi bi našim oblastim svetovali, naj vzamejo za podlago svojih računov in proračunov vrednost naših 100 kron enako 50 centimov. Potem se mogoče ne bodo zmotili. Z drugimi besedami: Računajo naj, da bo čez 1 leto veljalo kilo sladkorja 200 kron, mast 250—300 kron, 1 jajce 20 kron itd. Pri nas je že tako: Če je suša, se vse podraži zaradi suše, če pa dežuje, se vse podraži zaradi povodnji in gnjilobe.

Kočevarji in Puceljeva železnica. Ko so Kočevarji zvedeli, da jim je pridobil g. minister novo železnico, so po vsel pivnicah veselo prepevali: „Jetzt fahr' ar' wieder Eisenbahn — Hurraaaa, juheeee — Um fünfzig Phennicheeee!“

Danes meni, jutri tebi! Tako je stalo in menda še stoji zapisano nad vhodom na staro ljubljansko pokopališče pri sv. Krištofu. Ta napis bi moral stati tudi nad vhodom raznih bank. Pred nekaj tedni so vzdignile mnogo prahu v javnosti obdolitve ravnatelja Jadranske banke g. Kamenaroviča na demokratski naslov. Danes pa ima g. Kamenarovič še hujšega vruga za vratom. Laški listi namreč poročajo, da je poskušala Jadranska banka v Trstu na »prevaran način« iz laške državne blagajne »potegniti« nekaj lepih milijonov lir. Tako gre na svetu: Enkrat se smeje eden, potem pa drugi.

Proračun za ministrstvo pošte. Ko so razpravljali v parlamentu o proračunu za ministrstvo pošte, je rekel opozicijski poslanec Barič: »Pošta je za nič, torej ni vredno o nji govoriti!« — Nato gromovit smeh in — proračun je bil sprejet... Pa naj še kdo reče, da je nastal med vladnimi strankami razkol!

Kaj obeta vsaka vlada? Vsaka vlada obeta, da bo 1) ustavila tiskanje novih bankovcev, b) da bo dvignila produkcijo, c) da bo število uradništva znižala in d) da bo začela varčno gospodariti. — Kadar pa vlada pade, vidimo 1) da se bankovec tiskajo v vedno večjem številu, b) da produkcija pada, c) da je uradnikov vedno več in d) da zapravljalnost ni ne konca ne kraja. — Potem pride nova vlada in vse se ponavlja.

Ministrske plače. V belgrajski »Republiki« čitamo sledeče podatke o dohodkih gg. ministrov: a) **Redna plača** znaša dnevno 30 dinarjev; b) **posebna doklada**, ker so ministri izjavili, da niso državni uradniki, znaša 200 dinarjev dnevno; c) **uradniška draginjska doklada**, ker so ministri izjavili, da so državni uradniki, znaša 90 dinarjev na dan; d) **kot poslanci** imajo dnevno 180 dinarjev. Skupno: 500 dinarjev ali 2000 kron dnevno, ali 60 tisoč kron mesečno ali 720 tisoč K na leto. — Če pa računamo, da velja cekin za 20 kron okroglo 1000 sedanjih papirnatih kron, vidimo, da prejemo naši gospodje ministri letno okoli 15 tisoč zlatih kron, kar je za take gospode jako malo. V Avstriji je prejemal minister letno okrog 40 tisoč zlatih kron. V Belgradu danes dobro poznajo to razliko in upati je, da se bo priznani energiji g. ministra Pucelja posrečilo tudi v tem oziru napraviti red.

Vojaki — razbojniki. V glasilu vladne radikalne stranke »Balkan« čitamo: »Resnica je, da živi v sredini Belgrada (!) razbojniška tolpa, ki je izvršila v prestolnici že nebroj razbojništev in tatvin. Samo v eni noči je izvršila 4 razbojniške napade. Člani te razbojniške tolpe so sami vojaki belgrajske garnizije. V neki noči so ti »možje« srečali ob Savi dva Belgrajčana, jih napadli in zvezali in jima pobrali ves denar. Nato so jih s puškinimi kopiti tako obsuvali, da sta reveža nezavestna obležala.« — In potem se čudimo, kakšne razmere vladajo v Črni gori ali pa v Macedoniji, če se že v glavnem mestu kraljevine SHS gode take lepe reči!

Pozor, gospodje tihotapeci! Nedavno smo čitali v listih, da je bila obsojena velika trgov. tvrdka Hahn v Osjeku na milijonsko denarno kazen zaradi tihotapstva svile. Naložene ji milijonske globe pa tvrdka ne bo plačala. V Belgrad je namreč pri-

šel osješki advokat dr. Agular, ki je baje sporazumno z bivšim generalnim ravnateljem carine g. Savo Kukičem »udesil«, da ne bo treba nič plačati! Vi boste gotovo radovedni, kako se da taka stvar »udesiti«? Nič lažje kot to. Že v bivši Srbiji je bilo mnogo tihotapecev, in carinske oblasti so jim nalagale silne globe. Besedilo dotičnega odloka oziroma obsodbe pa je bilo, seveda nalašč, sestavljeno tako, da po paragrafih ni držalo in obsojenec je imel vsled tega možnost, da se je prav lahko pritožil na državni svet, ki je obsodbo seveda zaradi »pravnih« pomanjkljivosti razveljavil. Nove obsodbe pa carinska oblast ni izdala »z ozirom na oprostilo razsodbo najvišjega sodišča« in tihotapec je bil — oproščen! Da je v besedilo prvotne obsodbe vtihotapljena »pravna napaka« »nekaj veljala«, je samoposebi umevno.

Nova kočevska železnica. Kakor izvemmo iz dobro poučenih krogov, bodo začeli graditi novo kočevsko (Puceljevo) železnico že prihodnji teden.

Državni proračun in kmetijstvo. V proračunu so predvideni državni izdatki na korist kmetijstva v znesku 100 milijonov dinarjev. Ta svota je v primeri z izdatki za armado in z izdatki za druge upravne stroke naravnost smešno nizka. A še od te svote je predvideno za prečanske kraje jako malo. Poslanec Rebac je izračunal, da odpade od te svote na 100 prebivalcev: v Srbiji 1100 dinarjev, v Črni gori 1600 dinarjev, v Sloveniji pa 900 dinarjev. Na Hrvaškem in v Bosni odpadejo na vsakih 100 prebivalcev še manjši zneski.

Načelstvo »Osrednjega urada« bolniškega in nezgodnega delavskega zavarovanja v Zagrebu je na svoji predzadnji seji določilo plačo svojemu predsedniku, ki znaša dnevno 400 Dinarjev. Potem je razpravljalo o ukinitvi nameravane zgradbe v Ljubljani. Kakor znano, se je dosegel sporazum, da se zgradba zmanjša. Če bo držal?

Sprememba v predsedništvu delavske zavarovalnice v Ljubljani. Vsled novega centralističnega zakona o socialnem zavarovanju delavstva, je vlada imenovala novo načelstvo, ki se je 1. t. m. konstituiralo. Predsednik je postal delegat »Zveze industrijev« g. dr. Adolf Golia. — To mesto je zavzemal doslej v Sloveniji vedno le zastopnik delojemalcev. Tudi v tem oziru se je nekaj doseglo, bi rekel g. predsednik »socialističnega« kluba v Belgradu.

Državno uradništvo čaka že dolgo na svojo novo službeno pragmatiko. Demokrati jo obljublajo. Pragmatika naj bi bila za vso državo ena. Mi ponavljamo, kar smo rekli o tem že lani osorej, da te pragmatike ne bo in da je uradništvo navjno, ako jo res pričakuje v danih razmerah. Uradništvo je danes popolnoma odvisno od strank, ki so v vladi. Tega vrabca pa zlasti srbijanske stranke ne bodo dale iz rok s tem, da bi uveljavile pragmatiko, po kateri bi bilo uradništvo strankarsko neodvisno. Pri nas bo prišlo, kakor je v Srbiji, da bo namreč imela vsaka politična stranka svojo uradniško garnituro. Kdor noče verovati nam, naj veruje pa demokratom ali pa »samostojnim« kmetom! Uradništvo čakajo še težki dnevi.

»Združenje slovenskih avtonomistov.« Načelstvo je imelo sejo pretečeni četrtek. Sprejeli so se novi člani. Svoje somišljenike prosimo, da agitirajo za naš list in pridobivajo novih članov. Tudi prosimo za dopise iz domačega kraja. Jeseni se naš list znatno poveča in uredništvo preosnuje. To pa bo mogoče le, ako naši somišljeniki dovoljno list podpro. Vsaka slovenska hiša naj ima »Avtonomista«. Brez žrtve ni dela in tudi vspeh ni mogoč. — Načelstvo.

(Iz oddelka »I«). V ministrstvu prosvete obstoji poseben oddelak »I«. Naloga tega oddelka je, da preskrbuje vse šole v državi z učili, z opravo in s kurjavo. Načelnik tega oddelka ima poleg običajnih draginjskih doklad osnovne letne plače 7000 dinarjev. Ta oddelak je z aktom »I Br. 4003« (številka 4003 oddelka »I«) od meseca maja zahteval od vseh ravna-

teljstev belgrajskih gimnazij, da napovedo, koliko drv in premoga bo potreboval vsak učitelj za prihodnje leto, češ da jim bo ta oddelek preskrbel vse boljše in cenejše kot oni sami. Veselo so se oddahnili gospodje profesorji, vsaj so bili prosti ene zelo

težke skrbi. V oddelku »I« so pisali, pisali in zopet pisali, nazadnje pa so odpisali gospodom ravnateljem na sledeči način: Akt vam vračamo. Istočasno vas obveščamo, da se pobri-gajo gospodje za drva in premog sami!«

Gospodarstvo.

Kmetje in borza.

Včasih je teklo življenje silno mirno in gladko. Kmet je delal na polju leto za letom približno na enak način, redil je živino, gojil sadno drevje in vinsko trto in na jesen je prodajal svoje pridelke skoro vedno po isti ceni. Cene blaga so bile takorekoč stalne in če se je kakšna stvar podražila za 1 krajcar, je bilo že silno tarjanje in stokanje v celi deželi!

Danes so se razmere silno predrugačile. Danes se cena raznih pridelkov izpreminja skoro vsak dan, to pa ne za 1 krajcar ali za 1 krono, ampak razlike znašajo kar po 10, po 100 ali pa še več kron. To ljudi plaši in bega, da se že komaj spoznajo v vrtincu menjajočih se cen.

Odkod ta izprememba?

Pred vojno smo imeli **stalno denarno vrednost**. Razmerje med razpoložljivo količino blaga in razpoložljivo količino (zlatega) denarja je ostalo skoro vedno isto. Izpremembe so bile sicer tu, a bile so tako malenkostne, da so prišle do občutne veljave le pri zelo velikih svotah.

Omeniti moramo pa še eno okolnost, ki je znatno uplivala na stalnost cen. Bivša Avstrija je bila država, v kateri so bile zastopane i velike industrijske i velike agrarne dežele. Izmenjava blaga se je vršila brez carinskih težav in blago se je plačevalo z istim denarjem.

Danes je to vse drugače. V Jugoslaviji imamo zelo malo industrije. Večino industrijskih predmetov, n. pr. poljedelsko orodje, obleko, usnje, itd. moramo kupovati iz drugih dežel, kakor prej. Toda danes so te dežele deli tujih držav, ki imajo drugačen denar kakor mi. Vrednost tujega denarja napram našemu denarju je pa vedno silno različna zaradi tega, ker je danes v celi Evropi razširjeno gospodarstvo z nestalnim papirnatim denarjem, dočim je bilo prej razmerje tujega zlatega denarja proti avstrijskemu zlatemu denarju precej stalno.

Razmerje med vrednostjo tujega in našega denarja pa naši kmetje ne vpoštevajo dovolj, ker so vajeni »od njega dni« na neko stalnost, ki pa je danes že zdavnaj izginila.

Kje pa se odloča in določa medsebojno razmerje raznih vrst denarja? To razmerje se določa na **borzah**.

Na borzah se z denarjem trguje. Za borzo je denar trgovski predmet kakor vsak drugi. Borzijanci vpoštevajo vse mogoče okolnosti, ki pridejo v poštev za določitev denarne vrednosti te ali one države in na podlagi teh okolnosti določijo vsak dan vrednost raznih vrst denarja.

Take okolnosti so n. pr.: Državni proračun, potem visokost izvoza in uvoza, notranji red ali nemiri, stalne ali menjajoče se vlade itd. Kjer imajo v državnem gospodarstvu red, tam imajo tudi kredit in vsled tega se zaupanje v denar take države dvigne in z zaupanjem vred seveda tudi vred-

nost. Države, katerih prebivalstvo več proda (izvozi) kakor pa samo potroši (uvoz), razpolagajo gotovo s prihranki v blagu, torej je denar takih držav več vreden. Tako špekulirajo borzijanci pri določitvi vrednosti raznega denarja.

Ker mi danes živimo obdani od sosedov, ki z nami vred ne tvorijo več skupne države, ampak imajo vsak svoj poseben denar, zato moramo skrbno zasledovati vrednost raznih, zlasti nam sosednih denarnih vrednot. V časopisih najdemo dnevno vrednost denarja med »borznimi poročili.« Te številke so jako važne tudi za kmeta. Naj pojasnimo stvar na nekaj primerih.

Kmet na Dolenjskem ima sorodnike v Ameriki, ki mu pošlje večkrat par dolarjev, recimo 100. Kaj naj naredi ta kmet: Ali naj takoj zamenja ves denar, ali naj počaka? Tisti kmet, ki zasleduje »borzna poročila« in politiko, bo kmalu uvidel, ali bo dolar še »skočil« ali ne. Če misli, da bo še »skočil«, bo zamenjal le toliko dolarjev, kolikor pač trenutno potrebuje denarja, ostanek bo pa pridržal. Če pa misli, da cena ne poskoči več kvišku, bo prodal vse naenkrat.

Ali pa: Kmet bi rad kupil obleko. Blago dobimo navadno iz Češkega. Zato je zanj važno vedeti, kako »stoji« češka krona napram naši. Če misli, da se bo naša krona n. pr. v enem letu proti češki dvignila, da bo torej češka krona cenejša postala, bo raje še nekoliko počakal, ker bo dobil v tem slučaju blago cenejše. Če pa misli, da bo češka krona napram naši zrastle (kakor je n. pr. v zadnjem času), bo kupil takoj, in ne bo čakal na novo »draginjo.«

Isto velja glede prodaje poljskih pridelkov. Če smatra na podlagi borznih poročil, da bo vrednost našega denarja padla, bo zahteval za svoje blago več, ali pa bo za izkupiček takoj kupil drugo blago in ne bo hranil denarja, čegar vrednost se vedno zmanjšuje. Če pa misli, da se bo denar dvignil, bo ravnal seveda drugače.

Ravno tako bo pameten kmet zasledoval tudi cene raznega blaga v tistih deželah, kamor mi svoje blago navadno prodajamo, in pa vrednost denarja tistih dežel ter jih primerjal z našimi. Če n. pr. kmet ve, da velja v Trstu kilogram govejega mesa 10 lir in velja 1 lira 14 kron, bo znal izračunati, da velja kilogram mesa v Trstu 140 kron. Kdor zna to izračunati, bo prav energično pogнал kupca izpred hiše, ki mu ponuja za vola za 1 kg žive teže kakih 20 kron! (Odračunati je treba tukaj seveda carino in vozmino).

Takih primerov bi lahko našli še mnogo, a naj zadostujejo le ti, ker že iz teh vsak kmet lahko razvidi, da mora danes tudi kmet zasledovati mednarodne blagovne in denarne cene, če noče trpeti škode.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Razstava vrtnarskega društva v Mariboru. Kakor smo že večkrat omenili na tem mestu, tvori razstava vrtnarskega društva del pokrajinske obrtne razstave. Radi tega naj vpošljejo vrtnarska podjetja svoje oglase za razstavni katalog — v kolikor se še to ni zgodilo Odboru pokrajinske obrtne razstave oziroma pooblaščenemu oglaš. zavodu R. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 16. Opozorjamo pa vse interesente, da se sprejemajo oglasi za katalog samo še do 1. avgusta. Zato naj nikdo ne zamudi tega roka, ker se pozneje ne morejo več sprejeti in uvrstiti v katalog.

Nagrada za najlepše okrašeno okno ali balkon. Razstavni odbor naznanja, da bo za časa razstave (od 8. do 17. sept.) hodila po mestu posebna komisija, ogledovat s cvetlicami okrašena okna in balkone. Strankam, ki bodo imela najlepše okrašena okna se bodo doposlale posebej v to svrhu izdelane diplome. Za najlepše okno pa se bo priznala najlepša nagrada. Pričakujemo, da bodo vrle Mariborčanke med seboj pridno tekmoval.

Vsem vrtnarjem in razstavjalcem priporočamo, naj pridno negujejo za razstavo določene vrtno pridelke in naj animirajo v tem smislu tu-

di druge vrtnarje, ki se morda še niso prijavili za razstavo. Prijave se še vedno sprejemajo. Vsi tozadevni dopisi naj se pošljejo na naslov: L. Kegel, vrtnar na vinarški in sadjarški šoli v Mariboru.

Obrtniški kongres ob priliki pokrajinske obrtne razstave se vrši dne 10. septembra 1922. ob 10. uri dopoldne. Lokal objavimo še pravočasno. Vse predpriprave za ta kongres je prevzelo Slovensko obrtno društvo v Mariboru. — Pozivljamo vse in vsakega posameznega obrtnika iz cele naše države, da se tega za vse važnega in velepomembnega obrtniškega zborovanja zanesljivo udeleže. Vsa obrtna društva opozarjamo in prosimo, da že danes začnejo pripravljati in zbirati material, tako, da bomo lahko stvarno in točno obravnavali vse obrtniške zadeve. Čim večja bo udeležba tem večji bo uspeh. Obrtniki, pridite polnoštevilno!

Razstava vajeniških del. Opozarjamo ponovno vse mojstre na razstavo vajeniških del. Dajte svojim vajencem priliko, da izvrše primerno delo za to razstavo. To ne bo le v korist Vašim vajencem, ampak v čast

Vam samim, ker s tem sami pokazete svojo zmožnost, da ste dobri mojstri in vešči vzgojiti zdrav obrtniški naraščaj. Prijavnice je vposlati pravočasno razstavnemu odboru. Opozarjamo ponovno, da je razstava vajeniških del brezplačna. Brez prijavnice ni mogoče dodeliti prostora. Najboljša vajeniška dela se bodo nagradila.

Delo na razstavnem prostoru prido napreduje. Če ne bo nobenih nepredvidenih ovir in če bodo vsi razstavljalci z dopošiljanjem razstavnega blaga točni, bodo vse predpriprave do otvoritve izvršene. Zato prosimo vse razstavljalce točnosti!

Popust na železnici uživajo vsi obiskovalci razstave ki se izkažejo z legitimacijami z znakom, ki se te dni razpošljejo. 50 odst. popusta velja tudi za razstavno blago, če je naslovljeno na: razstavni odbor pokrajinske obrtne razstave v Mariboru.

Dovoz razstavnega blaga. Ponovno opozarjamo vse razstavljalce, da mora biti razstavno blago najkasneje do 3. septembra na razstavnem prostoru v svrhu razvrstitve na dodeljenih prostorih. Pozneje došlo razstav-

no blago je izključeno od cenične.

Ocenitev razstavnega blaga in podelitev diplom oz. nagrad. Ocenitev bo izvršila posebna komisija, obstoječa iz zastopnikov obrtne in trgovske zbornice v Ljubljani in Zagrebu, ter potrebnih strokovnjakov. Vsi razstavni predmeti se ocene tik pred otvoritvijo razstave, tako, da ne bo nobenemu članu znan producent, vsled česar je izključen vsak očitik pristranosti. Oceniti se pa samo ono blago, ki dospe pravočasno na razstavni prostor, to je najkasneje do 3. septembra. Zato naj zunanji razstavljalci odpošljejo svoje predmete pravočasno.

Vrednost denarja. V Švici velja 100 naših kron povprečno 1 frank 62 centimov. Krona se je torej trenutno nekoliko dvignila, vendar v poučenih krogih ne verjamejo, da bi ta dvig bil trajen. Takoj po sklepu američanskega posojila se je naša krona vzpela v Švici nad 1 frank 70 centimov, čez dva dni pa je začela zopet padati in vsi znaki kažejo, da bo še padala. To pomeni, da bodo blagovne cene rastle. — V Zagrebu je pa velja-

lo 2. avgusta: 1 dolar okroglo 333 K, 1 češka krona 8 kron, 1 lira okrog 14 kron. Tuje vrednote so se torej znatno dvignile. Padle so le avstrijske krome in nemške marke. 100 avstrijskih kron je vredno komaj 65 naših vinarjev. Avstrijska krona pa bo še znatno padla, ker v Avstriji natisnejo dnevno za nekaj milijard novih bankovcev.

Žitne cene. Cene žitu v Vojvodini so bile pretekli teden povprečno sledeče: pšenica 1580 kron za 100 kg, koruza 1260, pšenična moka št. 0 pa po 2250 kron. Te cene so borzne cene. V resnici pa so cene znatno višje. Kdor hoče dobiti blago v resnici, mora plačati pšenico po 1700 kron za 100 kg. Kakor vse kaže, se bodo cene še dvignile. Poročila iz Belgrada, ki vedo povedati, da bo v naši državi letos mogoče izvoziti okoli 150 tisoč vagonov raznega žita, smatrajo za pretirana. Tako dobre letine nimamo, ampak bolj srednjo.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Kapital: K 20.000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve okrog K 6.500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Telefoni št. 146, 458 Brzjavke: ESKOMPTNA.

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih
instalacijskih del kakor tudi
za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštnine prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Ali ste se že naročili na revijo
„Novi Zapiski“?

Popolnoma varno
naložite svoj denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI
V LJUBLJANI
r. z. z o. z.

sedaj poleg nunske cerkve
l. 1923 v svoji lastni palači ob
Miklošičevi cesti poleg hotela
„Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo
po 5% brez odbitka rentnega
in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se
obrestujejo po 4 1/2%.

Hranilne vloge so vezane na
dobo četrt leta po 5 1/4%,
na dobo pol leta po 5 1/2%.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, — Prodajalne na drobno v
Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi
za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Manufaktorni oddelek Gospodarske Zveze

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 29 na dvorišču

Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke, najlepša izbira usakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga usnja, čevljev na drobno in debelo.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/l.

Telefon št. 21.

(časno v prostorih Zadružne zveze).

Kapital in rezerve skupno z afilacijami čez K 50.000.000.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sember, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bied. — Interesna skupnost z Sveopćo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira—menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.